

техніка може зробити наше життя легшим, але тільки людяність здатна зробити його справжнім.

Джерела та література

1. Report S. *The Main Factors in the Development of Technogenic Civilization*. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2523>
2. Farrenkopf J. *Spengler's Theory of Civilization. Thesis Eleven*, 62(1), 23-38, 2000. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0725513600062001003>
3. Трач, Ю. В. *Essence and Peculiarities of Technogenic Civilization*. URL: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.14.8802>
4. Kidd I. J. *Oswald Spengler, Technology, and Human Nature. The European Legacy*, 17(1), 19-31, 2012. URL: <https://doi.org/10.1080/10848770.2012.648533>

УДК 130.2

Тетяна Подсаднюк

Науковий керівник: Оксана Горішна, доктор філософії

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЦИВІЛІЗАЦІЯ ТА ТЕХНІКА

Анотація: Техніка є невід'ємною складовою розвитку сучасної цивілізації, адже пронизує всі сфери людської діяльності – від виробництва до комунікації. Її вплив визначає темпи й характер суспільного прогресу, змінює способи мислення та організацію життя людей. У філософії техніки актуальним є питання взаємозв'язку технологічного розвитку та культурних процесів, а також пошук меж технічного втручання у природний і соціальний світи. Аналіз цього феномена дозволяє краще зрозуміти особливості сучасної цивілізації та її перспективи в умовах зростання технологічної залежності.

Ключові слова: цивілізація, техніка, філософія техніки, технологічний розвиток, культура, гуманізм, прогрес, етика, технологічна цивілізація.

Tetiana Podsadniuk

Scientific supervisor: Oksana Horishna, Ph.D

Ternopil Ivan Pulyk National Technical University, Ukraine

CIVILIZATIONS AND TECHNOLOGY

Техніка є однією з ключових рушійних сил розвитку сучасної цивілізації. Вона визначає спосіб організації суспільства, впливає на економічні, соціальні та культурні процеси. У ХХІ столітті технічний прогрес охоплює всі сфери людської діяльності – від виробництва та комунікацій до освіти й управління. Це зумовлює трансформацію не лише матеріального середовища, а й системи цінностей, уявлень про людину та її місце в світі.

Сучасна цивілізація характеризується високим рівнем технологічності, який стає її невід'ємною рисою. Як зазначають сучасні дослідники, техніка більше не є лише інструментом досягнення мети, а перетворюється на середовище існування людини. Вона формує нову соціальну динаміку, створює інші моделі взаємодії між людьми та природою, породжує нові типи ризиків і залежностей.

Філософія техніки розглядає технічний розвиток як багатовимірний феномен, що поєднує раціональні, етичні та культурні аспекти. Сучасні підходи у філософії техніки підкреслюють, що технологічні інновації не є нейтральними – вони несуть певні цінності, визначають напрями прогресу й впливають на соціальні структури. Саме тому питання етичної відповідальності за технологічні рішення набуває особливої актуальності.

Технологічна цивілізація, у якій ми живемо, вимагає постійного осмислення співвідношення між технікою та культурою. Надмірна орієнтація на ефективність і продуктивність може призвести до знецінення гуманістичних принципів. Водночас саме техніка створює можливості для розширення людського потенціалу, покращення якості життя та сталого розвитку суспільства.

Техніка в сучасному світі постає не лише як практичний засіб, а як складна соціокультурна система, що визначає ритм і характер цивілізаційного розвитку. Її філософське осмислення допомагає не просто оцінити наслідки технологічного прогресу, а й сформулювати відповідальне ставлення до майбутнього людства у взаємодії з технічним світом.

Джерела та література

1.Список використаних джерел New Perspectives on Technology, Values, and Ethics: Theoretical and Practical / ed. W. J. González. – Cham: Springer International Publishing, 2015. – (Boston Studies in the Philosophy and History of Science; 315). – DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-21870-0>

2.Yao, Xiaoli, Radkevich, Tetyana O., Charkina, Tetyana Y. Marginalization of Man in Technical Civilization // Anthropological Measurements of Philosophical Research. – 2023. – № 27. – С. 1–15. – DOI: <https://doi.org/10.15802/ampr.v0i27.333987>

3. Philosophy of Technology // Stanford Encyclopedia of Philosophy. – Fall 2025 Edition / ed. by E. N. Zalta. – Stanford University, 2023. URL: <https://plato.stanford.edu/archives/fall2025/entries/technology/>

Секція 2. ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ

УДК 001(477):929-055.2"19"

Ліда Крижанівська; Марта Похонська; Оксана Потіха, к.іст.н., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВНЕСОК ЖІНОК-ВЧЕНИХ У РОЗВИТОК НАУКИ І ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ

Анотація. Досліджено внесок жінок-вчених у розвиток науки і техніки в Україні радянського періоду. Проаналізовано політику радянської влади щодо участі жінок у науковій діяльності. Висвітлено біографії та наукові здобутки видатних українських жінок-науковиць у галузях математики, астрономії, ботаніки. Показано, що попри ідеологічні декларації про рівноправність, жінки-учені стикалися з численними перешкодами на шляху до професійної самореалізації, включаючи політичні репресії та гендерні стереотипи.

Ключові слова: жінки-вчені, Україна, радянська доба, наука і техніка.

Lida Kryzhanivska; Marta Pokhonska; Oksana Potikha, Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluy National Technical University, Ukraine

CONTRIBUTION OF WOMEN SCIENTISTS TO THE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY IN UKRAINE IN THE SOVIET ERA

Тема участі жінок у науковому житті України радянської доби є надзвичайно важливою, але недостатньо вивченою сторінкою історії вітчизняної науки. Радянська влада декларувала рівноправність жінок та чоловіків, залучала жінок до освіти та професійної діяльності, що дозволило багатьом талановитим дослідницям реалізувати свій потенціал. Проте на практиці жінки-науковці часто стикалися з упередженнями, обмеженнями кар'єрного зростання та політичними репресіями.